

לשכת נשיא הרפובליקה הפדרלית של גרמניה

הנאום באינטרנט:
www.bundespraesident.de
עמוד 1 מתוך 4

נשיא הרפובליקה הפדרלית של גרמניה פרנק-וולטר שטיינמאייר בטקס הזיכרון לציון שנה לפיגוע בהאלה ב- 9 באוקטובר 2020 בהאלה (על גדות סאלה)

חלפה לה שנה. כבר שנה אחת - רק שנה אחת.

בתאריך זה לפני שנה אירע כאן בהאלה תרחיש ביעותים. לאור היום, בלבה של גרמניה. בגרמניה מכל המקומות.

שנה חלפה לה, אך הכאב והאימה לא פגו. מחשבותיי ואהדתי העמוקה נתונות היום לאותם אנשים שאיבדו את יקיריהם. שני אנשים נרצחו בדם קר, יאנה לנגה וקוין שוורצה. מאז אותו יום דבר לא חזר לקדמותו עבור חבריהם ומשפחותיהם. דבר לא יוכל לנחמם על האובדן. קרובים יקרים, כנשיא גרמניה ברצוני לומר לכם: אנו עומדים לצידכם. כולנו, כל האנשים בארצנו משתתפים באבלכם. ואין אנו שוכחים.

אנו מחזקים גם את ידיהם של האנשים שסבלו מפציעות קשות. אנו עומדים לצד אלה שהיו על הכוונת הקטלנית של המפגע. אתם, חברי הקהילה היהודית שנאלצתם לחשוש לחייכם במשך שעות ארוכות, זיכרון ה-9 באוקטובר לא יניח לכם לעולם. אתם נושאים בקרבכם את הצלקות העמוקות. בלילות רודפות אתכם התמונות והזיכרון בתחושת חוסר האונים והיותכם מכותרים בהישמע היריות. מייסר אתכם זיכרון הבעתה שהשתלטה על אולם בית הכנסת, אוזלת היד של הורים המבקשים להגן על ילדים הממריים בבכי, המחשבות על מה שעלול היה לקרות, ובמיוחד, הפחד שסייט כזה עלול לחזור על עצמו. אנו יכולים רק לנחש מה אתם עוברים.

ואת הסייט של אותו 9 באוקטובר חוו גם העובדים והמבקרים של מזנון ה"קיץ-דונר". דקות אחדות בלבד לאחר היריות על דלת בית הכנסת, תקף המפגע את המזנון השכונתי עם מטעני נפץ, ירה על עוברים ושבים ועל אחד מהסועדים. גם אלה שהיו עדים לפיגוע לא ישכחו את התמונות לעולם. מחשבותינו נתונות גם להם.

אני אסיר תודה להיות כאן היום. כנשיא גרמניה אני חש בצער עמוק. אבל גם אחרי שנה אני עדיין מרגיש בושה וזעם.

אותו 9 באוקטובר נחרט גם בזיכרוני. יום שהיה אמור להיות שמח. לא רחוק מכאן, בלייפציג, רצינו לזכור את אומץ לבם של רבבות שיצאו לרחובות ב- 9 באוקטובר 1989, שחלמו על החופש ונלחמו למען החופש שלהם, למען ההגנה על כבוד האדם. רצינו לחגוג לכבודם, שנאבקו למען זכויות האזרח, מחוללי המהפכה השלווה של אז, שבלעדיהם החומה לא הייתה נופלת ומדינתנו לא הייתה מאוחדת כבר 30 שנה.

אולם צל כבד מאפיל על החגיגות. בעוד אנו מספרים בלייפציג על אומץ לבם של האנשים שהביאו לנפילת הדיקטטורה לפני 30 שנה, חלחלו הידיעות מהאלה, בתחילה במערופל, מאוחר יותר נודעו ממדי הפיגוע האימתניים: מתנקש ימני קיצוני ניסה לבצע

כתובת לשכת נשיא הרפובליקה הפדרלית של גרמניה
ברלין 11010
טל' 030 2000-2021
פקס 030 1810200-2870
דוא"ל PRESSE@BPRA.BUND.DE
אתר WWW.BUNDESPRAESIDENT.DE

טבח בבית תפילה יהודי, בחג הקדוש ביותר ביהדות. לאור היום, בלב לבנה של גרמניה. בגרמניה מכל המקומות.

דווקא ביום כיפור. בית הכנסת היה מלא עד אפס מקום: זקנים, צעירים, משפחות עם ילדים, אורחים מחו"ל. מזימתו של המפגע האכזר הייתה להורגם.

כישלון המזימה הזדונית הנו בגדר נס. ואת הנס הזה אנו חבים גם לדלת – דלת עץ ישנה! היא, רק היא, מנעה את מרחץ הדמים. גם תמונת הדלת הזו עם החורים שניקבו הכדורים בה נחקקה היטב בזיכרוני. דלת זו מסמלת את הפצע שפער אותו 9 באוקטובר 2019. אך עבורי דלת זו היא גם סמל לחוסן ולסולידריות - זה גם המסר של האומנות הצעירה לידיה אדל, שהשכילה להסב אותה באופן כה מופלא לאנדרטת זיכרון.

לבית הכנסת יש כעת דלת חדשה, איתנה יותר, מגינה יותר. עבורך מר פריברוקי היקר, עבור בני קהילתך, זה המעט האפשרי, אך אין בכך להסיר את דאגותיך לנוכח האנטישמיות הגוברת.

אני חש בושח זעם גם לנוכח העובדה שיש צורך להגן על בתי תפילה יהודיים בארצנו. ששגרת חייהם של ילדים יהודיים הינה לימודים בגנים ובבתי ספר עליהם מוצבת שמירה הדוקה. שעל יהודיות ויהודים להיות מוכנים תמיד ובכל עת שיטפלו אליהם, ירקו עליהם או אפילו יתקפו אותם באלימות ברחוב. שקברים יהודיים ואבני נגף מחוללים ומבוזים. שההסתה והשטנה האנטישמיות הולכות וגאות, בעיקר ברשתות החברתיות אך כלל וכלל לא רק שם, שמספר העבירות על רקע אנטישמי עולה. רק בתחילת השבוע הזדעזענו לשמוע על פיגוע אנטישמי נוסף בחזית בית הכנסת בהמבורג.

אני אסיר תודה על כך שחיים יהודיים שוב מתקיימים בארצנו. ועל כן כואב לי עוד יותר שיהודיות ויהודים לא חשים בטוחים בגרמניה. לאחר האירוע בהאלה חלקם העלו ספקותיהם בפומבי ותהו באם זו עדיין המדינה שלהם. או שמא הגיעה העת להוריד את המזודות מעליית הגג, כפי שכתב ההיסטוריון מיכאל ברנר, בן להורים ניצולי שואה.

שכן התרחשו כבר פיגועים אנטישמיים כה רבים. אני מזכיר את פיגוע ההצתה בבית האבות היהודי במינכן בשנת 1970, שגבה את חייהם של שבעה אנשים. המקרה מעולם לא פוענח. אני זוכר את ראש הקהילה הוותיק בנירנברג, שלמה לוי, ובת זוגו פרידה פושקה, שנורו על ידי ימני קיצוני בביתם בארלנגן בשנת 1980 – רק שבועות ספורים לאחר הפיגוע ב"אוקטוברפסט". איש לא הועמד לדין בגין שני הפשעים הללו. ואלו רק שתי דוגמאות.

רשימת המתקפות האנטישמיות האלימות מאז 1945 מצמררת. זו רשימה מבישה. עליה להדאיג כל דמוקרט.

לא די בכך שנגנה פיגועים כגון זה בהאלה ולאחר מכן נשוב לעניינינו שבשגרה. על כולנו לנקוט עמדה. על כולנו להפגין כי איננו מוכנים לסבול שום סוג של אנטישמיות, ישנה או חדשה, משמאל או מימין: יתרה על כן, נלחם בה באופן פעיל. והמאבק הזה נוגע לכולנו.

משום שהאנטישמיות היא אמת מידה למצבה של הדמוקרטיה שלנו. ככל שהיא חושפת את טפריה בצורה גלויה יותר, המתקפה על ערכינו, על הסובלנות ועל שמירת כבוד האדם גדולה יותר.

לכן עלינו להזדעק כאשר מתנגדים לנוהלי המאבק בקורונה משיבים לחיים תיאוריות קונספירציה אנטישמיות ישנות ומפיצים אותן מיליוני פעמים. והרשו לי לומר גם זאת, זה מבעית שחלק מאותם מוחים גם מצמידים לבגדיהם בפומבי את הטלאי הצהוב. זהו שפל המדרגה! זה בלתי נסבל!

השטנה של המפגע מהאלה אינה מכוונת רק כנגד יהודים, אלא גם נגד מוסלמים, נגד מהגרים, נגד נשים, נגד כל מה שהוא תופס כשמאלני. לפי מה שקוראים, לתקוף

מסגד גם היה מקובל עליו. שנאתו חושפת דפוס מוכר וידוע לשמצה: תיוג אנשים בעלי צבע עור שונה, שהם לכאורה זרים, אנשים בעלי אמונה שונה ובעלי דעות אחרות, כקבוצות נבדלות ולהשפילם, להדירם, ובמקרים קיצוניים לשלול מהם צלם אנוש.

זה ההיגיון של האנטישמיות, של שנאת גזע, של שנאת האסלאם, של ההומופוביה, של כל צורה של שנאת אדם. גם מהגרים ופליטים, גם מוסלמים, סובלים בארצנו מעלבונות, אפליה, איומים, ורצח ומסגדיהם מחוללים ומותקפים. השנאה של אחדים מרחיקה לכת עד כדי שפוליטיקאי כמו וולטר ליבקה נרצח בדם קר בשל מאבקו למען האנושיות. השנאה הזו מכוונת גם נגד נשות ואנשי ציבור אחרים, במיוחד ברשויות המקומיות. אסור שדבר מזה יותיר אותנו אדישים. אסור שנקבל דבר מזה בשוויון נפש.

היום אנו זוכרים את הפיגוע בהאלה. לפני מספר שבועות שוחחתי עם קרובי המשפחה של הקורבנות מהאנאו, וזמן קצר אחר כך הזכרנו במינכן את קורבנות הפיגוע ב"אוקטוברסט" לפני 40 שנה. מינכן, האלה, האנאו: נתיב ארוך ועקוב מדם משותף לפשעים אלה ורבים אחרים, נתיב שהוביל גם לרציחות שבוצעו על ידי המחותרת הניאו-נאצית NSU ורצח וולטר ליבקה.

הקיצוניות הימנית מושרשת עמוק בחברתנו והטרור הימני-קיצוני מושרש בהיסטוריה הרחוקה שלנו. תובנה זו רווחת רק מאז מעשי הרצח של המחותרת הניאו-נאצית, באיחור, באיחור רב. עלינו לראות זאת כנורת אזהרה וגם כציווי.

במקרה של האלה, וגם של האנאו, אנו יודעים מי הם העבריינים. אבל עלינו לדעת הרבה יותר, עלינו לחקור את המניעים, להבהיר את הרקע למעשים כאלה, לחשוף רשתות בעלות אופי גזעני במרשתת בכדי לזהות סכנות מוקדם יותר בכל מקום שניתן, ולמנוע פשעים כאלה. זהו בראש ובראשונה תפקידה של המדינה ושל זרועות הביטחון. אבל זה נוגע לכולנו: המפגעים אינם מתגלים לראשונה כשהם מטילים מטען נפץ, לוחצים על ההדק או מציתים להבות.

ככל הנראה המתנקש מהאלה פעל כמפגע יחיד, אך הוא אינו בודד בשנאתו. התיאוריה של העברייין היחיד, כפי שאנו מכירים כיום, הסיטה לעיתים רבות מדי בעבר את תשומת הלב מן העיקר. עבריינים חיים בסביבה שבה הם הופכים לקיצוניים. הם מקושרים ברשתות חברתיות - ווירטואליות וריאליות. יש להם תומכים, וירטואליים וריאליים. אני מתכוון בכך גם למי שמשתמש במילים כדי ללבות אקלים של שנאה.

הרשו לי לומר זאת באופן חד וחלק: מי שמפיץ שנאת אדם ודעות קדומות ומפלג את החברה שלנו ל"הם" ו"אנחנו", מכין את הקרקע ל אלימות. עלינו למתוח כאן קו גבול בצורה הרבה יותר נחושה. קו גבול שקובע: לא נסבול שנאת אדם במדינתנו, לא במילים ובוודאי שלא במעשים!

מינכן, מעשי הרצח של המחותרת הניאו-נאצית NSU, רצח וולטר ליבקה, האלה, הנאו, היזכרון הוא אחריות לשאת בה. אסור לנו להסב עוד את המבט הצידה!

חוק היסוד שלנו מגן על כבוד האדם באופן מיוחד. זה הלקח מההיסטוריה שלנו, וממנו נולדה חובתנו בהווה.

חובה על המדינה וזרועות הביטחון שלה להגן על כל אחד, לא משנה מה צבע עורו, מהיכן הוא בא, במה הוא מאמין. ואנו חייבים להגן על מוסדות יהודיים, להגן עליהם טוב יותר משנעשה עד כה! הממשלה הפדרלית והמועצה המרכזית של יהודי גרמניה חתמו לא מזמן על הסכם בעניין זה. מדינות-המחוז והרשויות המקומיות משקיעות מאמצים מצידן.

חוק היסוד שלנו מחייב גם כל אחד ואחת מאיתנו, כל מי שחי ורוצה לחיות במדינה זו. עלינו להתערב לנוכח כל גילוי של שנאת אדם ברכבת התחתית, בבית הקפה, בחצר בית הספר, ברחוב, באינטרנט. כל אחת ואחד חייב להתייצב למען ערכי מדינת החוק הדמוקרטית שלנו. כל אחת ואחד צריך לקום על רגליו כשמחללים את כבוד האדם של האחר.

שנאת אדם אינה פוגעת בכל אחד, אך היא מכוונת לכל אחד. משום שהיא תוקפת את החברה הליברלית. היא פוגעת בלב לבה של הדמוקרטיה שלנו. אסור שנניח לזאת לקרות!

ואני בטוח כי רוב האנשים בארצנו לא רוצים להניח לזה לקרות.

על כן, הבה נעמוד יחדיו, נוצרים, יהודים ומוסלמים, מאמינים ואתאיסטים, מזרח ומערב גרמנים, עולים חדשים ותושבים ותיקים. אנו מתייצבים יחד נגד אנטישמיות, נגד שנאה גזענית, נגד שנאת מוסלמים, שנאת אדם. כאן בהאלה ובכל רחבי גרמניה.

ה-9 באוקטובר אשתקד נשא בשורה נוראית.

האנשים ברחובות לייפציג ב-9 באוקטובר לפני 30 שנה נשאו את הבשורה הטובה! כוחם נבע מעמידתם יחד. אנו איתנים כשאנו עומדים יחד. זו המורשת שהם הנחילו לנו! כך הם מצווים לנו וזוהי חובתנו גם יחד!

תודה רבה!